

Revisionsrapport

Städning av vårdlokaler

Revisorerna
landstinget Gävleborg

David Boman

December 2013

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning och revisionell bedömning	3
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund och syfte	4
2.2.	Revisionsfråga	4
2.3.	Metod och avgränsning	5
3.	Iakttagelser	6
3.1.	Finns dokumenterade rutiner och kvalitetskrav inom städområdet?	6
3.2.	Är rutiner och kvalitetskrav kända i verksamheten?	7
3.3.	Finns rutiner för uppföljning av kvaliteten i städningen?	7
3.4.	Finns rutiner för uppföljning av avtal med externa leverantörer?	8
3.5.	Vilka rutiner finns för återrapportering till landstingsstyrelsen?	9

1. Sammanfattning och revisionell bedömning

Det framkommer att det finns en struktur för rutiner och kvalitetskrav inom området städning av vårdlokaler. De intervjuade upplever att kvalitetskrav och rutiner är kända i verksamheten. Det finns tydliga rutiner för uppföljningen av kvaliteten i städningen samt för hur avtalet följs upp.

De utvecklingsområden som identifieras är att säkerställa att leverantörens personal har adekvat utbildning i de kvalitetskrav som råder i olika typer av vårdlokaler samt att säkerställa att rutiner för återrapportering till landstingsstyrelsen upprättas.

Vår revisionella bedömning är att granskningsresultatet visar att det sker en tillfredsställande styrning och uppföljning av städning i vårdlokaler. Eftersom granskningsområdet är en central del i landstingets verksamhet bör landstingsstyrelsen säkerställa att rutiner för återkoppling till styrelsen upprättas. Detta för att underlätta för en fortsatt kontroll och styrning.

2. Inledning

2.1. Bakgrund och syfte

Den vanligaste typen av skada som drabbar patienter inom slutna somatiska vård är vårdrelaterade infektioner. Cirka en tredjedel av alla vårdrelaterade infektioner bedöms vara möjliga att förebygga. Det finns många olika orsaker till att vårdrelaterade infektioner uppstår.

God städning är viktig för att minska mängden mikroorganismer i miljön och kan indirekt leda till färre infektioner genom att förebygga smittspridning. Välstädade vårdlokaler ger även ett gott intryck och ökar trivselen för både patienter och personal.

Enligt Socialstyrelsens lägesrapport inom patientsäkerhetsområdet 2013, där landstingsstyrelserna i riket själva uppskattar sitt eget landstings arbete, är styrningen av landstinget Gävleborgs städning av vårdlokaler över riksgenomsnittet.

2.2. Revisionsfråga

Säkerställer landstingsstyrelsen att det, utifrån regler och överenskommelser, sker en tillfredsställande styrning och uppföljning av städning i vårdlokaler?

Revisionskriterier

- Finns dokumenterade rutiner och kvalitetskrav inom städområdet?
- Är rutiner och kvalitetskrav kända i verksamheten?
- Finns rutiner för uppföljning av kvaliteten i städningen?
- Finns rutiner för uppföljning av avtal med externa leverantörer?
- Vilka rutiner finns för återrapportering till landstingsstyrelsen?

2.3. Metod och avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta primärvården och specialistvården, inte landstingets övriga verksamheter.

Granskningen har genomförts i form av en studie och analys av styrdokument, överenskommelser och avtal. Intervjuer har genomförts med avtalscontroller och företrädare för vårdhygien, vårdenhetschefer i Gästrikland respektive Hälsingland, med två vårdenhetschefer för hälsocentraler i Gästrikland respektive Hälsingland.

3. Iakttagelser

3.1. Finns dokumenterade rutiner och kvalitetskrav inom städområdet?

Det finns dokumenterade rutiner för städningen i verksamheten. Hos de verksamhetsansvariga som intervjuats finns en samstämmig bild över att det är tydligt vilken städning som ska ske och när den ska ske. Det finns en gränsdragningslista mellan vad den externa leverantörens städpersonal ska utföra och vad sjukvårdspersonalen ska göra.

Det finns kvalitetskrav dokumenterat i avtalet med den externa leverantören kring vilken nivå städningen ska ske på. Hur ofta en lokal städas är uppdelat efter vilken funktion lokalen har. Landstinget har i avtalet inte angett hur städningen ska ske eller vilka medel som ska användas. Kravet till leverantören är rena lokaler vilket definieras av Svensk standard för städkvalitet (Städkvalitet - System för fastställande och bedömning av städkvalitet, SS 627801:2012) som används som grund i avtalet med entreprenören. Det finns dokumenterade rutiner för hur kvaliteten i städningen ska följas upp och kontrolleras.

I dokumentet "Beskrivning av lokalvård och lokalvårdsanknutna servicetjänster" beskrivs avtalet med leverantören. Kvalitetskraven beskrivs även i detta dokument.

Inför kommande upphandling av städning av vårdlokaler kan eventuellt, enligt de intervjuade, den danska standarden för städkvalitet komma att användas. Den danska standarden fokuserar mer kring hygiennivåerna och detta förebygger infektioner/smittspridning dessutom ställer den tydligare krav på utbildningsnivåer hos personal som utför städningen och utgör därmed ett bra komplement till INSTA 800 (Nordisk Städstandard INSTA 800 (Svensk Standard SS 62 78 01)).

Bedömning

Vår bedömning är att det finns dokumenterade rutiner för städning av vårdlokaler. I avtalet med den externa leverantören finns också dokumenterat vilka kvalitetskrav som gäller för städningen.

3.2. Är rutiner och kvalitetskrav kända i verksamheten?

Hos de intervjuade råder delade meningar om rutiner och kvalitetskrav för städning är kända inom landstingets verksamhet. Majoriteten uttrycker att det är en självklarhet att rutinerna och kvalitetskraven skall vara kända hos de anställda medan andra är mer tveksamt inställda till detta. Framförallt finns det frågetecken kring om gränsdragningslistan mellan vad städpersonal och vårdpersonal har för uppgifter är tillräckligt känd bland vårdpersonalen.

Det framkommer frågetecken kring om all städpersonal har tillräckligt hög kompetens vad gäller de olika kvalitetskrav som råder för olika typer av lokaler inom landstinget. Flera av de intervjuade framhåller att det ofta blir en upplevd försämring av kvaliteten vid användandet av vikarier eller andra skiften i städpersonalen. Detta har även påpekats för leverantören. I avtalet framgår att leverantören har ansvar för att dess personal har kännedom om kvalitetskraven och fortlöpande ges en grundläggande hygienutbildning.

Bedömning

Vår bedömning är att landstingsstyrelsen bör säkerställa att leverantören lever upp till de krav avtalet ställer på kvaliteten i städningen genom att leverantörens personal har adekvat utbildning.

3.3. Finns rutiner för uppföljning av kvaliteten i städningen?

I avtalet med leverantören finns inskrivet att det ska genomföras minst fyra kvalitetskontroller per år. Under 2013 kommer nio kvalitetskontroller att genomföras. Om det framkommer brister under en kvalitetskontroll ska en ny kontroll ske inom en vecka. Kvalitetskontrollerna utgår från INSTA 800. Det innebär att kvalitetsnivån specificeras för varje lokal. Kvaliteten anges i sex nivåer efter hur mycket föroreningar som finns kvar efter städning.

Kvalitetskontrollen sker genom en okulärbesiktning. Idag ingår inte att odlingar tas för att testa städkvaliteten vid en kvalitetskontroll, men däremot kan UV-lampa används som hjälpmedel för att se om rätt metod används. De intervjuade framhåller att städning är en färskvara, 10 minuter efter avslutad städning kan det vara omöjligt att bedöma kvaliteten. Kvalitetskontrollerna genomförs därför i direkt anslutning till avslutad städning och kontrollen genomförs av landstingets avtalscontroller för städavtalet, representant från leverantören samt vid vissa tillfällen en extern konsult.

Det framkommer under intervjuerna att vårdenhetschefer för de enheter där kvalitetskontrollen genomförs inte meddelas i förväg och sällan deltar i själva kvalitetskontrollen. Vissa har fått ta del av resultatet.

Det har förekommit att kvalitetskontrollen visar på att städningen inte är godkänd. Det har dock inte skett sedan november 2012. Något nedslag i kvaliteten tillåts vid kvalitetskontrollerna beroende på vilken nivå som upphandlats men det är enligt uppgift hårda krav för att bli godkänd i de 2 högsta nivåerna som finns på de patientnära ytorna.

Vid behov, påkallat av vårdenheterna, kan avtalscontrollern för städavtalet genomföra egna kvalitetskontroller av städningen.

Bedömning

Vår bedömning är att det finns ändamålsenliga rutiner för att följa upp kvaliteten i städningen.

3.4. Finns rutiner för uppföljning av avtal med externa leverantörer?

Det framkommer att det finns regelbundna möten mellan landstinget Gävleborg och leverantören. Dels hålls så kallade kontraktsmöten fyra gånger per år som inköpsavdelningen ansvarar för. Vid dessa möten regleras transaktioner eller tillägg till avtalet. Vidare hålls så kallade strategimöten två gånger per år med leverantören och inköpsansvariga samt avtalscontroller där mer strategiska frågor som rör avtalet lyfts.

Varje månad hålls driftsmöten med leverantören och avtalscontroller där avvikelser eller mindre förändringar i beställningen tas upp. Här kan även leverantören ta upp frågor som landstinget behöver förändra för att underlätta för skötslen av lokalerna.

Via avvikelssystemet i Platina kan avvikelser gällande städning rapporteras. Det är avtalscontrollern som följer upp dessa. Enligt de intervjuade används inte möjligheten att rapportera avvikelser på detta sett i den omfattning som det borde. Det är orimligt få avvikelser som rapporteras in.

Bedömning

Vår bedömning är att det finns en bra struktur för uppföljning av avtalet. Landstingsstyrelsen bör säkerställa att det genomförs insatser så att faktiska avvikelser rapporteras.

3.5. Vilka rutiner finns för återrapportering till landstingsstyrelsen?

Enligt de intervjuade sker ingen regelbunden återrapportering till landstingsstyrelsen vad gäller städfrågor, varken från avtalscontrollern eller från inköpsavdelningen. Avtalscontrollern har rapporterat till landstingsstyrelsen vid ett tillfälle under de senaste åren. Det förefaller även vara ett relativt lågt intresse från divisionerna att delta i utvecklingen av städfunktionen. Vårdutvecklare och LEAN-samordnare borde vara intresserade av att arbeta med dessa frågor tillsammans med avtalscontrollern.

Bedömning

Det saknas rutiner för återrapportering till landstingsstyrelsen. Vår bedömning är att landstingsstyrelsen bör försäkra sig om att det sker en kontinuerlig utveckling av städningen inom landstinget. Det kan ske genom att följa upp städkvaliteten och vilka resurser som är tillsatta för att städningen ska hålla ändamålsenlig kvalitet.

December 2013

David Boman

Projektledare

Lars-Åke Ullström

Uppdragsledare